

ENGELSHOLM HØJSKOLE

Transformation og Addition

Indhold

Afsæt	
Indledning	5
Problemformulering	6
Sted	
Oversigt	8
Bevægelsesforløb	11
Landskabet	12
Slottet	16
Haven	20
Avlsgården	24
Funktion	
Højskolen	32
Arkitektur, akustik og sanser	34
Projekt	
Arkitektonisk intension	37
Metode	38
Transformationsholdning	40
Bæredygtighed	42
Program	44
Rumprogram	45
Afl levering	46
Studieforløb	48
Kilder	49
Appendix	
Anlæggets bygninger	50

Luftfoto af Jan Kofod Winther, 2009

Indledning

Sidst i august måned 2014 var jeg til et foredrag på Engelsholm Højskole. Højskolens forstander bød velkommen, og på højskolemaner sang vi *Sensommer-vise* fra højskolesangbogen. Fællessangen gav mig gåsehud - det er en fin måde at være sammen på - det føles som om sangen forener os og skaber en forbindelse, til rummet vi befinder os i.

Foredragsholderen var sognepræst, Kristian Bøcker fra Jelling Kirke, der talte om kunsten at kede sig. Det var både et inspirerende og tankevækkende foredrag, der på den ene side handlede om nutidens rastløshed, tempo og evige nyhedsstrøm og på den anden side hvordan det at kede sig, kan skabe kreativitet. Det fik mig til at tænke på kunsten at fordybe sig, at tage sig tid til at fordybe sig i ét emne. Det er muligheden i mit afgangprojekt.

Efter foredraget var der kage og kaffe i spisesalen, hvor jeg talte med skolens forstander, Jakob Bonderup. Jeg var interesseret i højskolens fremtidige udvikling, og havde fået lyst til at fordybe mig i Engelsholm Slot og stedets kulturarv.

Afgangprojektet tager udgangspunkt i Engelsholm Slot og Avlsgård, hvor Engelsholm Højskole for kunst og musik har til huse. Folkehøjskolen ligger smukt placeret i Vejle Ådals istidslandskab ved Engelsholm Sø og Skov ved Bredsten, 15 km vest for Vejle.

Problemformulering

De danske slotte og herregårde fortæller med deres historiebærende bygniner og kulturmiljøer om vores fælles fortid og indeholder arkitektoniske og håndværksmæssige kvaliteter. Det er en bygningsarv, der rummer store samfundsmæssige ressourcer for liv og udvikling i landdistrikterne.

Avlsbygningerne i disse anlæg er ikke længere tidssvarende, og kræver derfor en sikring af de bærende bevaringsværdier, så de kan transformeres og skabe en nutidig brugsværdi, for at de fortsat kan have deres berettigelse. Ved at aktivere det bedste af vores bygningsarv, så den indskrives sig i vores tid med tidssvarende funktioner, får vi en levende bygningsarv, der kan bidrage og fastholde identitet og tilhørsforhold. Bygningsarven må ikke blive museal, men skal danne oplevelsesrige rammer for et bredt publikum og give livskvalitet.

Særligt er jeg interesseret i bygningsarven i landdistrikterne, som jeg mener har brug for en nødvendig fremtidssikring. Jeg er opvokset på landet, og har en forkærlighed for avlsbygningernes historier og klare funktionelle udformning. Deres relation til landskabet, logiske organisering og konstruktion har en høj arkitektonisk værdi, som jeg mener bør bevares.

Efter kommunalreformen i 2007 er der en udfordring for bygningsarven i landdistrikterne, idet den har medført

øget centralisering af offentlige institutioner i de større byer. Dermed er det blevet endnu vigtigere at skabe kulturelle samlingssteder i landdistrikterne, så som Engelsholm Slot, for at sikre en stærk sammenhængskraft mellem land og by. Engelsholm Højskole afholder jævnligt arrangementer med institutioner fra Vejle, for på den måde at invitere folk ud i landdistrikterne og give dem kultur- og naturoplevelser der.

Engelsholm Højskoles elevtal stiger, både hvad angår korte og lange kurser. Der er ca. 140 elever på de to lange kurser og ca. 700 kursister på de korte kurser i løbet af et år. Samtidig har skolen et ønske om at tilbyde endnu en musiklinje, en orkesterlinje, hvilket øger behovet yderligere for flere elevværelser og bedre musikfaciliteter, herunder øve- og undervisningslokaler, samt en koncertsal.

Slottets og avlsgårdens rum og akustiske forhold er vanskelige til større musikarrangementer. Samtidig er musikundervisningslokalerne ikke hensigtsmæssige i forhold til organisering, størrelse og akustik.

Således er valg af afgangsprøve fundet i et behov for en koncertsal og undervisningslokaler på Engelsholm Højskole.

Engelsholm Højskole har siden 1939 udviklet sig, både hvad angår størrelse og funktioner. Det har betydet, at den

rumlige organisering i dag virker rodet, og derfor kræver en omorganisering af skolen funktioner.

Forud for mit indgreb vil jeg foretage en grundig analyse og værdisætning af de foreliggende arkitektoniske værdier, herunder historiske, tekniske og fænomenologiske kvaliteter, i slot, avlsbygninger, anlæg og landskab. Opgaven inspireres heraf, og består af en transformation samt en addition.

Ved at placere en ny koncertbygning i forbindelse med Engelsholm Højskole, sikrer man en værdiforøgelse af hele slotsanlægget, idet flere vil få glæde og gavn af stedet, og det kan i endnu højere grad blive et kulturelt og socialt samlingssted på landet.

- 1. Avlsbygning: Kreative værksteder
- 2. Fæstalden: Elevværelser
- 3. Stuehuset: Lærebolig og elevværelser
- 4. Stalden: Lærebolig
- 5. Orangeriet: Undervisningslokale
- 6. Laden: Undervisningslokaler
- 7. Mejeriet: Forstanderbolig
- 8. Slottet: Administration, læreværelse, køkken, spisesal, foredragssal, opholdsstue, bibliotek, elevværelser

Ensemble af bygninger og anlæg, 1:2000

Kig fra alléen ved ankomst

Jeg ankommer til Engelsholm Slot gennem Engelsholm Skov, hvor træerne danner høje vægge på begge sider af den smalle vej. Skoven bliver til allé af store krogede asketræer, der længere fremme fører mig mellem to symmetriske gavle ind på den pigstensbelagte gårdsplads. Her på gårdspladsen kan jeg se hele anlæggets bygninger. De to høje gavle jeg passerede er til højre den gamle *Aulsbygning*, en stor L-formet længe i hvidkalket kampesten med røde vingetegl og støbejernsvinduer. Til venstre ses *fæstalden*, en nyere længe med samme bygningskrop. Overfor den L-formede avlsbygning er *Stuehuset* placeret, hvis karakteristiske træk er den høje kampestensokkel og en symmetrisk facade med en centreret trappe. Huset er opført i tegl, men er blevet hvidmalet. Ved stuehusets østvendte gavl går jeg ad en grusvej mod nord. På højre side af grusvejen er en smal græsplæne, dernæst anlæggets yderste voldgrav og til sidst bakkede enge med græssende kvæg. På venstre side af grusvejen er der en hæk og bag denne en græsplæne. Længere fremme ad grusvejen kommer jeg til en lysning ved Engelsholm Sø, hvor en badebro fører ud i vandet.

Tilbage på gårdspladsen kigger jeg mod vest. Der ligger *Stalden*, et lille fint gammelt hvidkalket hus med stråtag. Skråt bagved ligger et nyere hus, *Orangeriet*, med pladebeklædning og rød vingetegl. Jeg går ligefrem og kommer til gavlen

af *Laden*, en lang længe, ligeledes med stråtag. Jeg går forbi *Laden*, og gør ophold ved den inderste voldgrav, hvor en hvidkalket stenbro fører over til slottet.

Bag mig har jeg *Laden*, i ryggen og foran mig slottet, til venstre *Stalden* og til højre *Mejeriet*, som er en nyere bygning, men med samme bygningskrop som *Stalden*. Lige her fornemmer man tydeligt en øst/vestgående symmetriakse. Jeg går over broen og står foran *Slottet*, der med sin massive bygningskrop og hjørnetårne med kupler virker både majestætisk og tungt. En dobbelttrappe midt for bygningen fører op til et markant indgangsparti i røde tegl og med våbenskjold. Jeg går venstre om slottet og stiller mig ved slottets sydvendte gavl. Her har jeg udsyn over hele haven og ser den præcise nord/sydgående symmetriakse. Fra Slottets plateau går jeg nogle trin ned og en ny bro fører mig over voldgraven. Jeg går ligefrem ad stien, med græsplæner på begge sider. Længere fremme bliver jeg omsluttet af stynede popler, der danner allé og omgiver mig op ad trapperne. Ved første plateau fornemmer jeg barokhavens sigtelinje mod *det uendelige* - mod vest fører en sti ind i skoven og mod øst fører en sti ud i det åbne landskab. Jeg fortsætter op af trapperne til det øverste plateau, hvor en frugthave ligger omkranset af skoven. Jeg vender mig om og kigger ud over det smukke slotsanlæg med slottet for enden af stien.

Landskabet

Ca. 18.000 år f.v.t. opstår Engelsholm Sø i en tunneldal skabt af smeltevand fra isrenden under sidste istid. Vejle Fjord og Ådal er den længste og mest markante i de østjyske fjord- og tunneldale. Ådalen strækker sig fra Vejle Fjord i øst til Spjarup mod vest og ender ved hedesletten, hvor åen skifter retning mod nord og udspringer i Engelsholm Sø.

De væsentligste geologiske landskabstræk ved Engelsholm Slot, er dels det småbakkede og urolige østjyske moræne landskab, der mod øst danner prop i tunneldalen, hvor randmorænen er blevet skubbet op under isens fremstød, og dels Vejle Å, der bugter sig gennem tunneldalen med åbne engarealer samt Engelsholm Sø og Engelsholm Skov.

Få kilometer mod vest ligger den Jyske Højderyg og Hærvejen, som historisk set har været forbindelsen fra Danmark til resten af Europa. Her har hærfolk, pilgrimme, stude og handelsfolk vandret, og derfor er området så rigt på historiske minder.

Det gamle herregårdslandskab omkring Engelsholm er i 1931 udstykket i 16 husmandsbrug med hver 22 tønderland, mens det 17. Brug blev på 56 tønderland og drev jorderne fra resterne af Engelsholms gamle avlsgård. De enkelte lodder adskilles af veje og levende hegn, som stadig tydeliggør brugenes beskedne jordtilliggende.

I 1943 opkøber Staten Engelsholm Sø og Engelsholm Skov, og det er derfor i dag Naturstyrelsen der står for pleje og pasning deraf. Søen er blevet rensset og har fået forbedret vandmiljø, så den i dag også er en badesø. Skov og sø er blevet et rekreativt område, der benyttes meget, med stier i skoven og omkring søen, bålpladser, madpakkehus, udsigtspunkt, bådehus og badebroer.

Slottet er flot forbundet med sine omgivelser. En symmetrisk forbinder slot og have med skoven og forsvinder ud i det uendelige ad en sti mod øst og vest.

Engelsholm Sø set fra lysning nordøst for slottet

”Der er bygninger, som vi synes ligger smukt i landskabet, fordi vi forstår sammenhængen. Det gælder de fleste førindustrielle anlæg. (...) Herregårdens placering forstår man også. (...) Forsvarshensyn og adgang til græsgange for studene placerede senmiddelalderens og renessancens danske (og franske!) herregårde i våde engdrag. Der er de blevet liggende, og vi synes, det er smukt.”

Sven-Ingvar Andersson

Engelsholm Slot og Avlsgård set fra sydøst

Slottet

Engelsholm Slot ligger på et lille firkantet voldsted omringet af vand på alle sider, i kanten af Engelsholm Sø. Hovedbygningen består af en lang fløj i to etager med svungne sandstensprofilerede gavle og kvist under et sortglaseret tegltag. Etageadskillelsen er markeret med et gesimsbånd på facaden sammen med en tilsvarende hovedgesims under tagskægget. Bygningen er opført i hårdtbrændte munkesten på en kampestenssokkel og er hvidkalket. Slottets karakteristiske træk er de fire hjørnetårne på 6 gange 6 meter med "sydtyske" kupler, dets regularitet, samt dets tunge bygningskrop med dybe vinduesnicher og sin usædvanlige husdybde på 12 meter. Tårnene har alene tjent til boligformål og har tre etager.

Der er fundet tegn på beboelse helt tilbage fra middelalderen, på Engelsholm slots placering. Engelsholm bliver første gang nævnt på skrift i 1452, da en adelsmand, Timme Nielsen Rosenkrantz, køber slottet af kongen. Herefter byggede adelsmanden en herregård, hvoraf resterne ligger under det nuværende slot.

Knud Brahe overtager Engelsholm i 1590 og påbegynder byggeriet af det nuværende Engelsholm Slot, der indvies i 1593. Det er et meget regulært renæssanceslot, der i grundplanen er en rektangulær bygning med kvadratiske tårne indfældet i hvert hjørne. Inspirationen er hentet fra det franske slot Ancy-le-Franc fra 1546 af Sebastian Serlio, der ligger i Bourgogne.

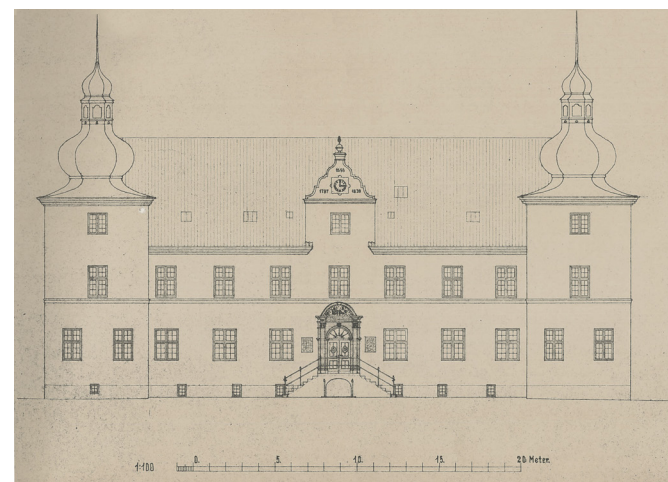
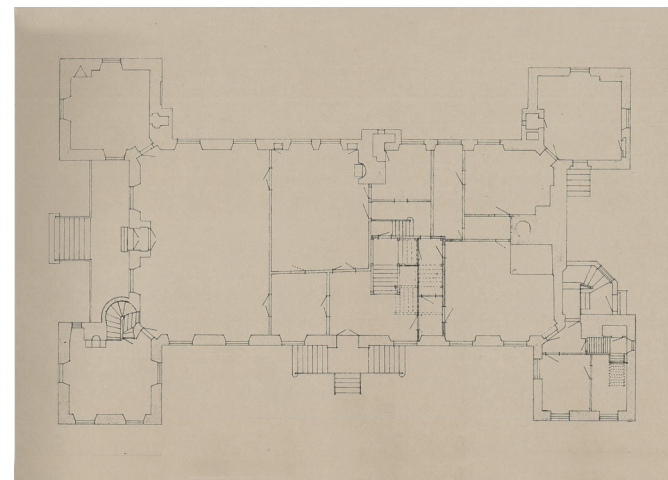
Sebastian Serlio har skrevet afhandling om den italiensk/franske villastil i 1500-tallet. Engelsholm er en næsten tro kopi af det franske slot, dog omsat til mere rene danske former.

Slottet ligger præcist placeret med gavle mod nord og syd og facader mod øst og vest. Tycho Brahe, Kongens hofastrolog og bror til Knud Brahe har lavet tegningerne til Engelsholm Slot. Hans v. Steensvinkel var kgl. bygmester på slottet.

I 1731 køber en jysk købmand, Gerhard de Lichtenberg, Engelsholm. Han påbegynder en indvendig ombygning i barokstil og i 1737 bliver de "sydtyske" kupler sat på de fire tårne og hovedbygningen bliver pudset. Lichtenberg besad også to af nabolagets sognekirker (Nørup og Bredsten), der ligeledes blev pudset og fik tårne med kupler. Slottets indgangsparti fik en dobbelt stentrapp og en portal med pilastre og korintiske kapitæler under en rundbuet profileret gesims. De kurvehanksbuede vinduer bliver udskiftet med de nuværende rektangulære og regelmæssigt anbragte vinduer.

På samme tid bliver en stor trelænget avlsgård opført symmetrisk overfor slottet, og parken bliver anlagt i fransk stil.

Frem til 1939 har Engelsholm Slot haft mange forskellige ejere, men slottets arkitektur er ikke blevet ændret væsentligt. Slottet og slotsholmen bliver i 1918 fredet i klasse A.

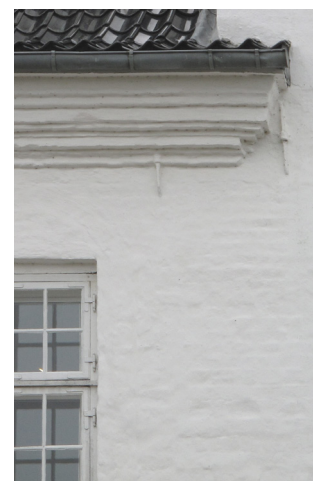
Opmålingstegninger af Arkitekt Carl Kristensen, 1939

Engelsholm Slot bliver i 1939 købt på tvangsauktion af højskolelærer Sune og Gudrun Andresen samt Frede og Sigrid Bording og har siden da været højskole. For dem var Engelsholm Slot det rigtige sted at starte højskole, da det var et historisk sted på en historisk egn. Der kunne den historisk-poetiske højskole få det rette liv.

I dag er Engelsholm Slot en højskole, en arbejdsplads og midlertidig bolig for mange mennesker og det bliver dermed brugt meget. Man har den indstilling på stedet, at bygningsarven skal bruges, hvilket jeg synes er rigtig godt. Det betyder dermed også, at der kommer en del slitage, hvilket gør sig gældende. Jeg vil i værdisætningen i afgangsopgaven beskrive en mere præcis teknisk tilstand af slottet og komme med anbefalinger.

Engelsholm Slot - kuppel, relief, gesims, sokkel

Engelsholm Slot og have, nord/sydgående symmetrisk set fra repos

Haven

Haven blev først anlagt af Knud Brahe som en urte- og rosenhave i 1593. I 1737 etableres barokhaven, af Gerhard Hansen de Lichtenberg, med sine symmetriske anlagte bede, plæner og damme, samt terrænforskydninger i form af volde og trappeforløb. Sidst i 1800-tallet blev haven omlagt i landskabelig stil.

I 2009 blev den gamle monumentale barokakse fra 1737 genetableret med terrassehaver, trappeanlæg og voldgrav omkring Engelsholm Slot. Projektet blev støttet af Realdania med det formål, at skabe større sammenhæng mellem fortid og nutid. Man ville tilgodese og fremhæve havens historiske udgangspunkt, pragt og ro, men stadig i tidens ånd. Formålet var en park, der arkitektonisk og rumligt indgik i en naturlig sammenhæng og fremhævede slottet.

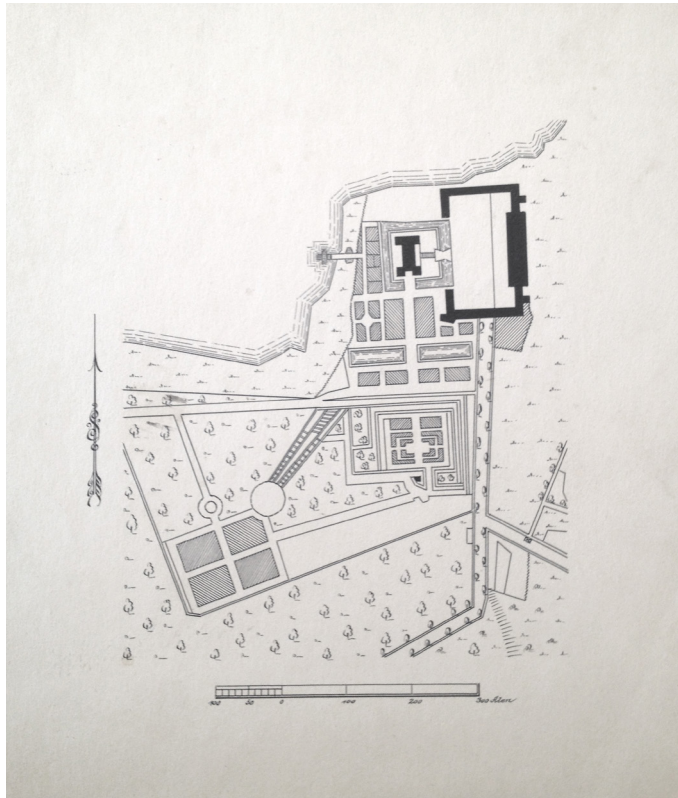
Sigtelinjen mod syd, fra havedøren i slottets sydgavl, gennem parken til forsvindingspunktet bag de terrasserede haver er anlæggets hovedtræk, og er med restaureringen i 2009 genskabt. Den slotsgrusbelagte sti, der er præcis 100 meter lang, fører forbi store flade plæner med voluminøse rododendronbuske og gamle træer, til terrassehaver med trappeanlæg med stålkanter som trin og granitgrus som trinflade. Barokhaven danner med sin akse overgang til dyrehaven.

Også i dyrehaven er den øst-vest vendte sigtelinje fra de terrasserede haver langs

de brede alléer genskabt, som Paradegangen og Nørupgangen. Det tilbageværende af frugthave og nøddehave er også bevaret sammen med de tilbageværende diger, der skulle holde vildt udenfor.

Renoveringen i 2009 indebar også slotsholmen og var en meget væsentlig del af fremtidssikringen. I dag står slotsholmen meget præcis i overgangen mellem vand, land og bygning. Stensætning, voldgrav og skråning med bunddække står meget veldefineret, som i barokkens ånd.

Trappeanlæg foran sydfacaden er blevet genetableret, og en ny bro er opført på de gamle fundamenter i en nyfortolket barokudgave.

Engelsholm Slotsanlæg, situationsplan ca. 1800

Engelsholm Slotsanlæg, tegning 1850

Lichtenberg opfører avlsgården efter barokkens symmetriske idealer i 1737. Gårdanlægget lå placeret midt- og øst for slottet. Bygningerne var opført i bindingsværk med hvidkalkede tavler og sort træværk, og taget var tækket med strå. Midt for hovedbygningen lå en stor agerrumslade på ca. 15x75 meter, syd herfor var der indrettet stalde til køer og mod nord stalde til okser. Fløjene mod nord og syd havde porte og adgangsveje til og fra slottet. Den lille vinkelfløj mod nord var indrettet til mejeri og i den tilsvarende fløj mod syd, var der herskabsstald. Nord for slottet lå der smedje og brændehus. I nord- og sydføjene var der også bolig til gårdens ansatte. Gårdens indretning så sådan ud frem til udstykningen i 1931.

Den nordlige og sydlige længes indbyrdes afstand tilspidsede en smule bort fra hovedbygningen. Dermed opstod et falsk perspektiv, som formodentlig har haft til hensigt at skabe en perspektivisk virkning, der set fra hovedbygningen skulle få gården til at virke anlagt vinkelret på slottet.

I 1880 bliver avlsgården sammen med hovedbygningen restaureret. Der blev bygget en tærskelade inde på gårdspladsen, vest for den store agerrumslade. Det sydøstlige hjørne af avlsgården blev fornyet med grundmur af kampesten og tegltag. Der blev bygget to arbejderboliger lidt udenfor avlsgården i 1884, hvoraf

den ene er revet ned og den anden, *Søhuset*, stadig ligger der i dag.

Engelsholm blev i 1931 overtaget af Jydsk Land-Hypotekforening og udstykket til husmandsbrug. Størstedelen af avlsgården blev revet ned, bortset fra det sydøstlige hjørne og den vestlige vinge, nu *Stalden*. Det sydøstlige hjørne indgik i en gård på 56 tønderland og et stuehus til gården blev bygget i 1937 i Bedre Byggeskik stil. Slottets tilliggende udgjorde herefter 20 tønderland, mod 300-500 tønderland i herregårdens storhedstid.

Da Engelsholm Slot bliver til højskole i 1939, bliver slottets tilbageværende del af avlsgården, *Stalden*, indrettet til lærerbolig og elevværelser. Da skolen i 1947 udvider, bliver *Mejeret* bygget symmetrisk i forhold til *Stalden* til lærerbolig og elevværelser. I 1957 bliver *Laden* opført og ligger placeret lige overfor og øst for slottet. På daværende tidspunkt anvendes den til gymnastiksal og elevværelser, men bliver i 1985 ombygget til undervisningslokaler. I dag bruges den til musikundervisning.

I 1967 bliver avlsgårdens bygninger tilbagekøbt uden jord. Bygningerne er på daværende tidspunkt i dårlig stand, men bliver af lokale kræfter restaureret og indeholder i dag skolens atelier og værkstedslokaler. Avlsgårdens stuehus bliver omdannet til elevværelser og lærerbolig. I 1984 får skolen brug for flere undervis-

Foto af Engelsholm Slot og Avlsgård set fra sydøst, 1905

---

ningslokaler og *Fæstalden* bliver bygget. Bygningen ligger sig i forlængelse af den oprindelige avlsbygning og den sydlige del af barokanlægget blev dermed ”genopført”. Huset indeholder i dag elevværelser.

I 2002 bliver *Orangeriet* bygget i den sydøstlige del af anlægget orienteret mod haven, og bruges til undervisningslokaler. I 2006 bliver der bygget en ny forstanderbolig, hvor Mejeriet lå, i samme stil og med samme bygningskrop som den eksisterende *Stalden*, hvidkalket og stråtækt. *Stalden* er i dag lærebolig.

Gårdsplads mellem stuehus og avlsbygninger

Avlsgården består altså af adskillige fritstående bygninger fra forskellige tider. På den ene side fremstår bygningsmassen samlet, ved at de alle er hvidkalkede stenhuse med sadeltag og man fornemmer en symmetrisk organisering i forhold til slottet. På den anden side opleves avlsgården amputeret og lidt rodet i sin organisering, da man også fornemmer at avlsgårdens nordøstlige spejling mangler. Denne skævvridning understreges også af stuehusets og ladens placering, som danner ryg mod anlæggets nordøstlige hjørne. Overordnet set fremstår avlsgården og slottet ikke som et samlet anlæg.

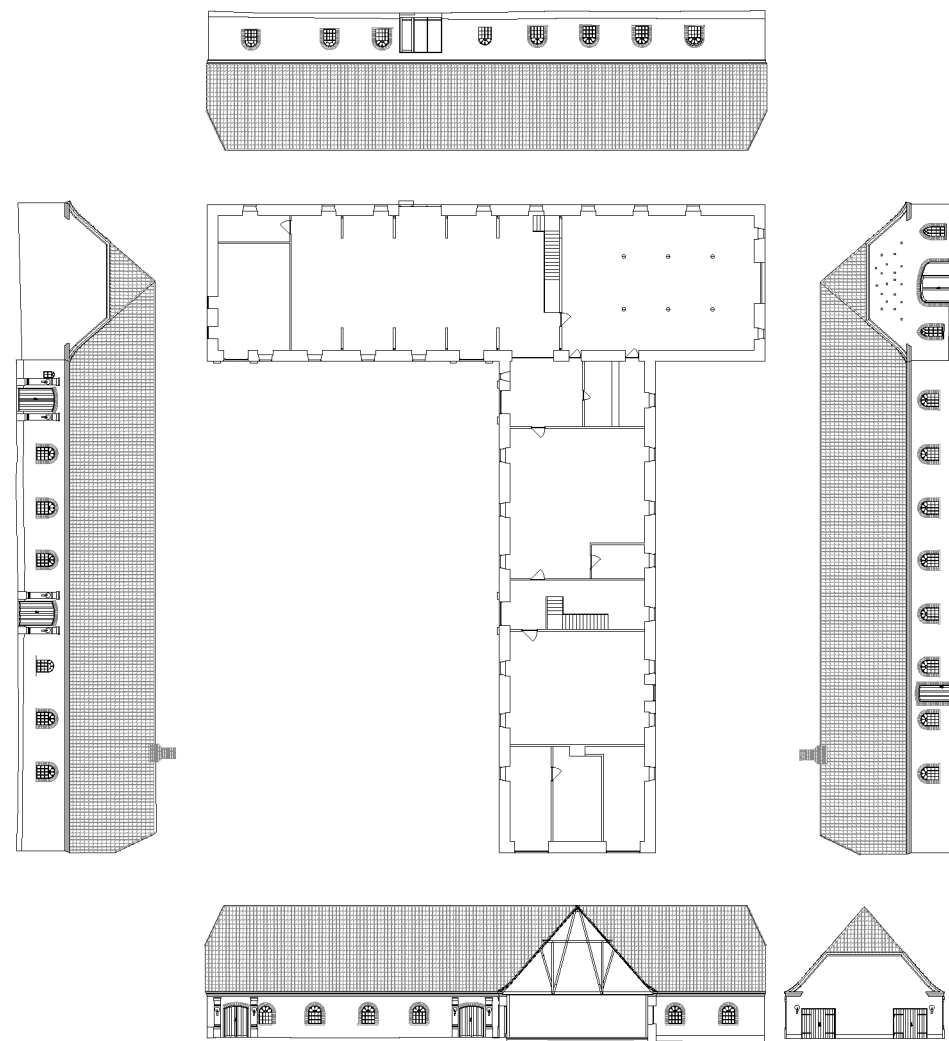
Bygningerne deler bygningsdetaljer, så som gesims, sokkel, sadeltag, sprossede vinduer og en klar rytme i facaden. *Orangeriet* skiller sig ud ved, at facaden har pladebeklædning og vinduespartier uden sprosse. Bygningerne har dels strå og dels rødt vingetegl, som tagbeklædning. Avlsbygningen og fæstalden har begge halvvalmet tegltag med opskalkning, der giver tagene en rundhed, der ligger sig op af de stråtede tage.

Avlsbygningen indeholder udover sin imponerende bygningskrop smukke rumligheder og detaljer, så som fritliggende tagkonstruktion, store åbne rum, der spænder over hele bygningsbredden, dybe indvendige vinduesnicher, støbejernsvinduer og en facade med klare haptiske kvaliteter, der vidner om bygningens historie. Bygningerne forbindes

af en smuk pigstensbelagt gårdsplads med symmetrisk mønster.

Avlsgården er generelt i dårlig stand. Facader på stuehus, avlsbygning og fæstald fremstår misholdte med frostsprængninger i maling og sætningsskader. Fæstalden er på nuværende tidspunkt ved at blive totalrenoveret og piloteret på grund af voldsomme sætningsskader. Bygningerne bærer præg af slitage. I avlsbygningen bruges førstesalen som depot, da man ikke må anvende stedet til undervisning, på grund af manglende flugtvej og brandtrappe. Skillevægge og døre er placeret uden hensynstagen til den samlede oplevelse af avlsbygningens rum og atmosfære. I enden af avlsbygningens øst/vestvendte længe er der indrettet en bolig til pedellen. Denne ruminddeling af avlsbygningen virker hæmmende for bygningen som helhed. Der er i forbindelse med pedelboligen placeret fire vinduer i den nordvendte gavl, der dels er fremmede for bygningen i forhold til deres placering og dels har andre dimensioner og materialitet end de resterende vinduer. De blåmalede yderdøre/porte med glas, samt glasdøre med hvid ramme virker fremmede for avlsbygningens facade. Forsatsruderne virker skæmmende for de smukke gamle støbejernsvinduer.

Generelt virker anvendelsen af avlsbygningen rodet og uorganiseret, men med enkelte velproportionerede rum.

Mellemrum

Relief

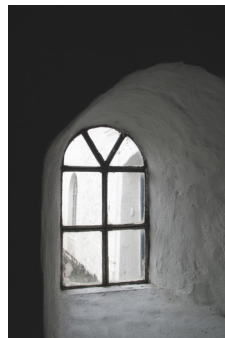
Taktilitet

Symmetri

Klump

Møde

Komposition

Palet

Udhuling

N.F.S. Grundtvig danner grundlaget for folkehøjskolen i 1830'erne og 1840'erne med et forslag om en skole for den folkelige dannelse for alle grupper i samfundet, i modsætning til den akademiske dannelse for overklassen.

Grundtvigs højskoletanke var et opgør med den autoritære envejskommunikation til fordel for samtalen. Højskolen skulle være en skole for livet og det levende ord, og skabe bevidsthed om det fællesskab, som man både historisk, nationalt, folkeligt og demokratisk var en del af. En slags pædagogisk folkeopdragelse, der tog udgangspunkt i det hele menneske, både det intellektuelle og det legemlige i form af foredrag, højskolesange, fællesskab og gymnastik. Den danske folkehøjskole er en vigtig del af den danske kulturarv.

Selv har jeg været på Ollerup Gymnastikhøjskole, som for mig var en ganske særlig tid, hvor jeg fik en bredere forståelse for hele livet og samfundet, gennem foredrag, debat, dialog, fællessang, sportsaktiviteter og fællesskaber, der skabte tætte venskaber. Jeg forstod, at det er gennem hele livet, at vi henter vores ressourcer.

Engelsholm Højskole er en kunsthøjskole, der både henvender sig til den visuelle kunst (billedkunst, smykker, foto og formlab) og den auditive kunst (sangskrivning og elektronisk musik), i en tro på at disse kan være gensidigt inspire-

rende. Samtidig indeholder højskolen også de traditionelle højskolefag, som foredrag og fællessang. Den auditive del af højskolen blev introduceret med Jakob Bonderup i 2006, hvor han blev hentet til skolen og senere bliver forstander i 2011.

Engelsholm Højskole er et særligt sted med en speciel atmosfære, hvor kursister og undervisere har unikke vilkår for inspiration, kreativitet og udfoldelse. Der er en fin forbindelse mellem de historiske bygninger og højskolen som institution, idet stedet aktiveres og dets historie formidles til mange. Højskolen tilbyder også residens for det etablerede kunst- og musikliv, hvor de kan have tid til fordybelse, bruge skolens værksteder eller deltage i livet på højskolen. Denne del er med til at berige højskolen endnu mere. Mange elever bruger højskolen som forberedelse til kunstakademiet eller musikkonservatoriet.

Engelsholm Højskole er i dag en selvejende institution. Der er offentlig adgang til haven, men ikke til slottet og de øvrige bygninger. Engelsholm Højskole er dog alligevel en kulturperle for lokalområdet, da skolen ofte afholder foredrag, koncerter og sangaftener i den gamle foredrags-sal om vinteren og i parken eller foran hovedtrappen om sommeren. Der er løbende udstillinger i værkstederne.

”I disse tider hvor alt skal målrettes, og man tror vi kan måle og veje os til en bedre verden, er Højskolens grundtanke om det hele menneske, at vi skal lære hele livet og af hele livet, vigtigere end nogensinde. Her kan den enkelte i skolens fællesskab udvikle sine egne muligheder og talenter, og dermed berige sig selv og samfundet. Mine besøg på Engelsholm Højskole har vist mig den styrke dette grundlag stadig har.”

- Bjørn Nørregaard, kunterer og professor

Arkitektur er en sanseoplevelse. Hørelsen understøtter og artikulerer den rumlige oplevelse og forståelse. Går man ind i en bygning med ørepropper i ørerne er man straks fravristet en af arkitekturens sanseoplevelser. Rummet mister sin plasticitet og man vil fornemme, at en del af oplevelsen mangler, en del, som er med til at skabe det arkitektoniske helhedsindtryk. Lyden måler rummet og gør dets proportioner forståelige for os. Man kan have en form for dialog med en bygning, idet den reagerer på vores lyde og sender dem tilbage til vores ører og man får dermed en fornemmelse af rummets indvendighed.

Arkitektur og akustik er uadskillelige. Samme to komponenter, rumgeometri og materialevalg, er grundlæggende for begge. De lyde som vi opfatter er altid afhængige af de omgivelser, som de bliver skabt i. Lydbølger sendes ud i rum, møder et materiale og sætter svingninger i gang, som vi opfatter med øret. Med arkitektur kan man bygge den lyd man ønsker, selv små ændringer i materiale, geometri og proportioner vil have afgørende effekt, for den lyd vi opfatter. Ved eksempelvis at ændre få grader på et rums vægge, så der ikke er parallelle flader, kan man undgå ekko.

Akustikken er god, når den passer til formålet. Forskellige rum har forskellige lydbilleder, dette er ofte gældende i de gamle bygninger og da særligt slotte. Det

må være et mantra for mig at lydbillede og rum passer til deres funktion, så at man gennem lydbillede sanser rummet. Det varierede i rum og akustik må gøre sig gældende – det klangfulde skal klinge når det er passende og det dæmpede rum skal være rammen om det koncentrerede menneske.

Akustikken i et rum kan beskrives ved rummets efterklangstid. Efterklangstid er ligefrem proportional med rummets volumen, men forholder sig omvendt proportionalt med absorberingsarealet. Den anbefalede efterklangstid afhænger af den type musik der spilles i rummet. Differentieret musik kræver derfor variabel akustik og dermed en fleksibilitet i rummets materialer og volumen. Akustisk orkestermusik eller korsang kræver forholdsvis lang efterklangstid, hvorimod forstærket orkestermusik og elektronisk musik kræver kortere efterklangstid. Arkitekturen må kunne forme sig efter formålet.

”Bevæger man sig gennem tidens store palæer vil man opleve en række rum, der også i akustisk henseende er fint differentierede. Man begynder i porten og går gennem stenvestibule og trapperum, der har givet en særlig genlyd, når hæle er blevet slået sammen, og når majordomus slog sin stav i gulvet. Og derfra til rum med mere intim og musikalsk tone store sale til taffelmusik og saloner med paneler og stofbetrukne felter, hvor der har været en passende kort genlyd samtidig, på grund af det meget træ, en god resonans for kammermusik. Kabinettet, hvor spinettet kunne gøre sig gældende og endelig boudoirret, en lukket æske af panelskabe og polsterværk, et rum for intim tale og for visken.”

Steen Eiler Rasmussen

Om at opleve arkitektur (kapitel, om at høre arkitektur)

Skitse af avlsgården set fra nordøst, december 2014

Arkitektonisk intension

Min overordnede arkitektoniske intension for opgaven er at lade det tekniske, det historiske og det fænomenologiske mødes i en ny helhed.

Historisk

Engelsholm slot har historisk set været et vigtigt kulturelt samlingssted, der har skabt værdi for mange. Slotsanlægget indeholder generationer af ombygninger og tilbygninger, som gennem tiden er blevet restaureret, transformeret og adderet efter tidens ønsker og brug. Jeg vil revitalisere Engelsholm Slot, Avlsgård og anlæg ved at transformere dele af avlsgården og addere til en nutidig kontekst, hvor jeg samtidig forholder mig til de eksisterende kvaliteter. Jeg vil lade mig inspirere af historien og lade mit forslag gå i dialog med den. Jeg vil fortælle videre på Engelsholms historie og samtidig tale til nutidens behov.

Teknisk

Jeg vil afsøge muligheden for at skabe bedre relationer mellem slot, avlsgård og øvrige bygninger samt park og landskab for på den måde at forstærke hele slotsanlæggets kvaliteter og tilgængelighed. Der tages i opgaven stilling til, om der skal foretages en omorganisering af de nuværende funktioner på stedet. Det arkitektoniske udtryk på den nye musikbygning skal gå i dialog med eksisterende bygninger og anlæg. Og jeg vil lade eksisterende byggeteknikker inspirere min opgave. Samtidig skal bygningen

have sit eget selvstændige udtryk, der ikke unødigt påkalder sig en opmærksomhed, der ikke hører den til. Afgangspgaven kommer således til at være en undersøgelse af, hvordan man opnår en balance mellem at skabe en bygning, der på den ene side skal opfylde nogle specifikke krav til rum og akustik og på den anden side, skal have en generel karakter og indgå i et samlet slotsanlæg.

Fænomenologisk

Jeg vil gennem opgaven undersøge, hvordan fænomenologien kan være inspirerende for projektets udvikling, og indarbejde akustik og haptik i mit foreslag. Den oplevelsesmæssige erkendelse er betydningsfuld for forslaget. Den måde rummene føles på, lyden og lugten, må være lige så vigtig som arkitekturens æstetik. På samme måde som højskole-tanken handler om det hele menneske, vil jeg tænke det hele menneske ind i mit forslag, både i de fysiske og i de sanselige kvaliteter.

Opgavens intension er således:

- At bygge videre på Engelsholm Slots historie, som et vigtigt kulturelt samlingssted, der skaber værdi for mange.
- At tilføje en ny bygning til anlægget i tæt dialog med eksisterende bygningsmasse og landskab og gøre anlægget tidssvarende.
- At skabe en arkitektur, der taler til det sansende menneske.

Opgaven inddeles i tre faser:

1. Blik

Den indledende fase udgør en historisk, teknisk og fænomenologisk registrering og analyse gennem tegning, fotografi og opmåling af udvalgte bygninger og bygningsdele, og en værdisætning på baggrund af det registrerede arkivmateriale formuleres.

Opmålingen er for mig en vigtig metode til at se og studere historiens spor. En opmåling er en langsom registrering med hele kroppen, hvor jeg sætter mig i relation med det jeg ser.

Jeg vil undersøge, bl.a. gennem det lokallhistoriske arkiv, hvornår og hvilke funktioner den eksisterende og ikke eksisterende bebyggelse har haft. Stedets historie er vigtig for mig at kende, for at jeg kan tilføje noget nyt til den.

Der fremstilles en situationsmodel samt et digitaliseret tegningsset, der omfatter de bygninger og det anlæg jeg arbejder med.

Analysen tager afsæt i en tilgang, der ser stedet og bygningerne ud fra tre skalatrin, der afsøger forskellige felter. Begreberne kan bruges på forskellige måder, som værktøjer eller som en form for optik.

De tre begreber er:

Landscape

Den større skala, som handler om park-anlægget og bygningernes placering i landskabet. Det som øjet opfatter.

Still Life

En mellemskala, som handler om rum og indbyrdes relationer mellem slot, avlsgård og anlæg. Det som kroppen opfatter.

Portrait

Den mindste skala, som handler om det taktile, det nære, bygningsdetaljen, det håndgribelige. Det som hånden berører, kroppens møde med materialet.

2. Kast

Projektets forslag til addition og transformation udvikles på baggrund af registrering og værdisætning gennem modelstudier og tegning. Den arkitektoniske stemning, rumlighed og materialitet formuleres.

Med afsæt i en analyse og værdisætning af Engelsholm Slot, Avlsgård og anlæg udformes dels en koncertsal med tilhørende undervisningslokaler, og dels en transformation af eksisterende rum og funktioner på højskolen.

I opgaven vil jeg desuden gøre mig overvejelser om, hvilke tiltag man kan lave i en ny bygning, så man opnår et mere bæredygtigt byggeri.

3. Projekt

Projektet og de arkitektoniske virkemidler præciseres og produktionen af afleveringsmaterialet udføres. Projektet skal afspejle de historiske, tekniske og fænomenologiske kvaliteter i opgaven og illustreres gennem de tre skalatrin, *landscape, still life, portrait*.

Min metode er at registrere, analysere og forstå, sanse og fortolke, så forslaget både fysisk og idemæssigt forholder sig til historien. Der ligger en iboende fortælling i de gamle bygninger, som er vigtig at videreformidle. Ændringer gennem bygningers levetid, bidrager med fortællinger og uforeneligheder, og danner en tvetydighed i historiske bygninger. Dette gør sig særligt gældende på Engelsholm Slotsanlæg, som med tiden har ændret form og udtryk efter gældende behov. Jeg vil bruge karakterer fra stedet til at bygge videre med.

De historiske bygninger har en tydelig sanselighed i farver, flader, stofflighed, kontraster, lugt, lys og lyde. Jeg vil gennem mit arbejde sørge for at bevare den eksisterende sanselighed og arbejde sanselighed, ind i det jeg tilføjer på samme logiske måde.

Noget af det særegne ved bygninger på landet er fornemmelsen af, at de kommer lige op ad jorden. De er bygget af sten, ler og sand fra marken – de hører til på deres plads. En addition må kræve samme berettigelse, som de eksisterende bygninger, fordi den er lavet i vores tid og svarer på krav vi har i dag. Additionen må lægge sig ind i den eksisterende bygningsmasse og tilpasse sig landskabet på samme fine måde.

Der skal være en samlet tanke for det anlæg bygningen indgår i. Der må være

en tanke bag, hvorfor en facade har store vinduer, en anden små, hvordan bygningen ligger i landskabet, hvilke materialer, dimensioner og former en bygning har. Landbrugsbygningerne har særligt fået deres æstetik ud fra praktiske behov, det samme må gøre sig gældende for mine valg.

Med respekt for hele anlæggets karakter bygger jeg videre på fortællingen om stedets funktion, så det bliver tidssvarende. Det der bliver bygget i dag skal kunne bidrage til fremtiden ved at vidne om sin egen tid, med tilsvarende styrke. Ændringer og tilføjelser skal være helt integrerede i det samlede bygningsanlæg, så forskellige tider er samlet i ét værk.

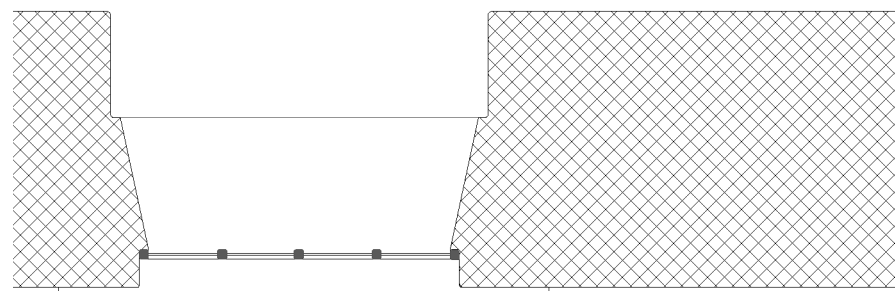
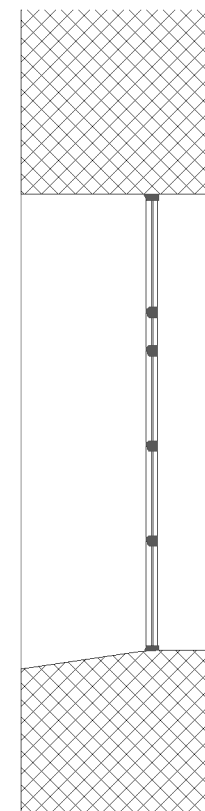
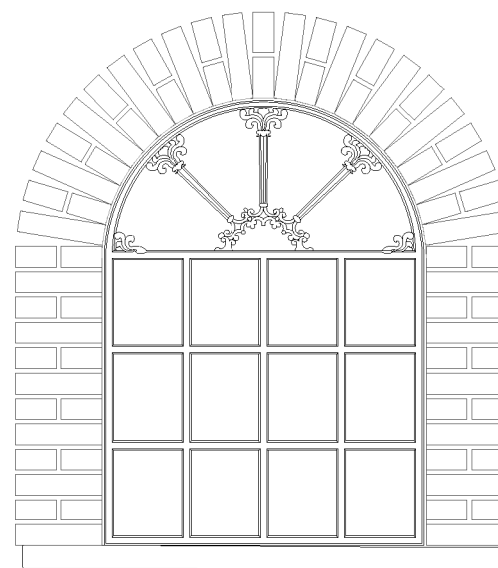
Rumprogrammet må udvikles i sammenhæng med den eksisterende bygningsmasse. De forskelligartede karaktertræk der allerede findes kan berige programmet og fortælleværdien. Jeg vil forsøge at bevare så meget som muligt, da jeg mener, at man ved at fjerne historiske lag i bygningsanlægget, efterlader et forkert indtryk af historien. Samtidig giver de historiske lag en forankring af de nye funktioner og kan flette historien sammen gennem de mange lag. Ud af det opstår en ny formmæssig helhed, der styrker anlægget for fremtiden.

Vi har et ressourceproblem, som vi som arkitekter kan gøre noget ved. Ved at bruge gode holdbare materialer og teknikker, giver vi forudsætningerne for, at vores bygninger kan leve i mange generationer. Det er vigtigt at materialerne ældes med ynde, så de kan vedligeholdes og vi undgår resourcespild. Der sidder vinduer i avlsbygningen i dag fra omkring 1830, det vidner om, at gode materialer er en bæredygtig metode. Ved at udnytte eksisterende bygningsmasse, undgår vi også at sætte alt for mange negative fodspor efter os.

Steward Brand, forfatter til bogen *How Buildings learn* beskriver to metoder, der kan være med til at sikre bygningers lange levetid. Dels den kulturelle, der peger på en særlig værdi eller tilknytning til en bygning, der kan være med til at motivere en bevaring. Og dels robusthed i evnen til forandring, reparation og generel anvendelighed, uden bygningen mister sin særlige karakter. Markante funktions-specifikke bygninger har netop en klar identitet, der giver et godt grundlag for tilknytning, selvom de har lavere grad af fleksibilitet.

Engelsholm slotsanlæg indeholder både kulturelle og generelle værdier i sin bygningsmasse, der gør at der er gode bæredygtige forudsætninger for at bygge videre. Avlsgården fra 1737 har en klar robusthed. Den er gennem tiden blevet transformeret til sin funktion, hvilket gør at den stadig er tidssvarende i dag.

Opmåling af vinduesdetalje i avlsbygning, december 2014, 1:20

Program

Mit afgangsprøjsjekt vil imødekomme skolens behov for nye øve- og undervisningslokaler og koncertsal, samt transformere dele af avlsbygningerne og udpege og organisere nye elevboliger.

Koncertsalen skal kunne rumme forskellige former for musik. Den skal blandt andet fungere til både orkestermusik og elektronisk musik, den skal være et samlingssted for skolens elever og ansatte i hverdagene og derudover et koncertsted for indbudte kunstnere til særlige arrangementer for lokalbefolkningen.

I forbindelse med koncertsalen placeres diverse øvelokaler, mixerrum, musikstudier og undervisningslokaler med passende akustiske egenskaber, samt garderobe, toiletter og et mindre køkken.

Afgangsprøjsjektet vil dermed indeholde to dele, men med hovedfokus på første del:

Addition:

- En ny bygning til undervisning og koncert tilføjes anlægget i tæt dialog med Engelsholm Slot, Avlsgård, anlæg og landskab.

Transformation:

- Omorganisering i avlsbygninger af eksisterende funktioner, værksteder og elevboliger.

Rumprogram

Addition:

Musikstudie, 2 stk.:	60 m ²
Øvelokale/mixerrum (lydtætte bokse) 10 stk.:	70 m ²
Større undervisningslokale 2 stk.:	140 m ²
Lydstudie:	60 m ²
Øve- og koncertsal (ca. 200 publikum):	300 m ²

Pauseareal:	40 m ²
Køkken:	40 m ²
Entre og garderobe:	30 m ²
Toiletter:	20 m ²
Gangareal:	80 m ²

I alt 840 m²

Transformation:

Restaurering og omorganisering af funktioner i avlsgårdens bygninger: 1150 m²

Samlet areal i alt: 1990 m²

Rumprogrammet er vejledende.

Aflevering

Tegningsset i tre skalatrin

Landscape, samlet anlæg:	1:500
Still life, bygninger og rum:	1:50
Portrait, detaljer:	1:5

Album

3x3 fotos opsat i Transformations layout, der forholder sig til skin, meat, bone og landscape, still life, portrait.

Rids

Visualiseringer af projektets sansebårne kvaliteter: Farver geometri, proportioner, stofflig karakter, lys- og skyggeforhold og rumlige atmosfære.

Modeller

Landskab	1:1000
Rumstudier	1:20
Materialestudier	1:1

Katalog

Samling af fotografier, frihåndstegninger, akvareller, lokalfarver, skitser, tekster, noter og referencer.

Skitser

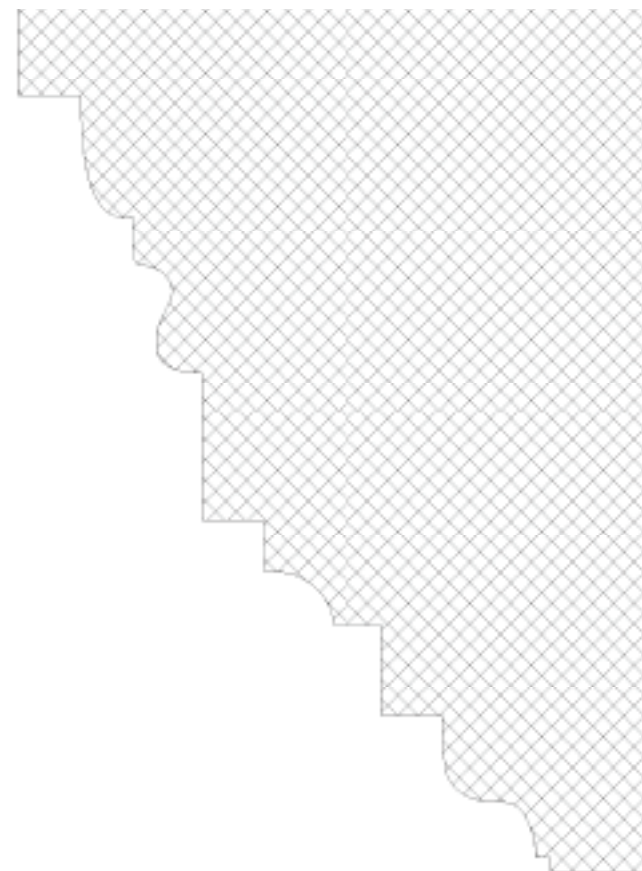
Frihåndstegninger, planer, snit, opstalter, perspektiver, akonometrier, etc.

Notat

En analyse af slottets, avlsgårdens og slotsanlæggets historiske, tekniske og arkitektoniske tilstand – baseret på en grundig gennemgang på stedet og ud fra et udarbejdet værdisætningskema. Ud fra analysen formuleres der en værdisæt-

ning af bygningernes og omgivelsernes bærende bevaringsværdier samt anbefalinger for mulige indgreb.

Afleveringsformatet er vejledende.

Studieforløb

2014-2015 Det Kongelige Danske Kunstakademis Arkitektskole, KTR, 9-11.semester, Kandidat Professor: Christoffer Harlang	<i>Studierejser:</i> Palermo Lissabon Sarajevo Mallorca Hamborg Christiansfeld Amalfi Fyn
2012-2014 Sygemeldt med hjernerystelse	
2011-2012 Det Kongelige Danske Kunstakademis Arkitektskole, afd. 2 EK, 8. Semester, selvprogrammeret opgave Associeret professor: Phil Ayres	<i>Opmålinger:</i> Palazzo, Palermo Det Jødiske Museum, Sarajevo Can Lin, Mallorca Ulegårdsskolen, Solrød Vandmølle, Amalfi Firlænget gård, Høve Vejledere: Thomas Kampman og Søren Vadstrup
2011 CAKI, Center For Anvendte Kunstnerisk Innovation Incubator, iværksætteruddannelse og praktik i egen virksomhed 7. semester	
2010-2011 København Teknisk Skole, møbelsnedker grundforløb	
2007-2010 Det Kongelige Danske Kunstakademis Arkitektskole, afd. 2, Bachelor 1.-6. semester Professor: Marianne Ingvartsen	

Kilder

<i>Litteratur:</i> Andersen, Kresten - Sørensen, Klara: Engelsholms Historie	Rasmussen, Steen Eiler: Om at opleve arkitektur
Andersson, Sven-Ingvar: Bygninger og Landskab	Stilling, Niels Peter: Danmarks Slotte og Herregårde
Andresen, Jørgen – Andresen, Helle Blume – Andresen, Kresten: 50 år med Engelsholm Højskole	Zumthor, Peter: Thinking architecture
Apfel, Robert E.: Deaf Architects and Blind Acousticians? A Guide to Princip- les of Sound Design	<i>Samtaler:</i> Jakob Bonderup, forstander på Engels- holm Højskole
Brand, Steward: How Buildings learn	Undervisere på højskolen
Brorsen, Lisbeth, - Johansen, Kenneth - Møller, Eske: Landbrugets bygninger 1850-1940	Anders Pedersen, min far, født og opvok- set på egnen
Christensen, Leif Baun: Vejle og Grejs Ådale, - luftfotografier af Jan Kofod Winther	Ida Hasring, Lokal Historisk Arkiv
Floris, Lene: Bedre Byggeskik – bevægel- se og bygning	<i>Web:</i> Naturstyrelsen.dk Fremtidensherregaard.dk Realdania.dk Arkitektur-akustik.dk (Bodil Vaupel) Gaardensbygninger.dk Danmarkshistorien.dk Kulturstyrelsen.dk Vejle.dk
Kulturmiljøer i Vejle Amt 2005, rapport	
Nationalmuseets Arkiv, tegningsmateria- le af slot	
Pallasma, Juhani: Arkitekturen og San- serne	

Appendix

Der findes ingen lokalplan eller kommunep lanramme for området. Engelsholm Slot og Engelsholm Mark er dog i 2005 udpeget som "Kulturmiljøer i Vejle Amt".

Retningslinjer for kulturhistoriske interesseområder:

"Indenfor de udpegede områder skal der tages særligt hensyn til de kulturhistoriske interesser i forbindelse med byggeri, herunder ombygninger, terrænændringer, beplantning eller etablering af tekniske anlæg m.v."

Engelsholm Højskole har i 2006 søgt om landzonetilladelse til at lave en tilbygning til pedelfaciliteter ved den sydøstlige del af avlsgården og har fået tilladelse, da det *"(...) vurderes at forslaget er fornuftigt indpasset i den eksisterende bygningsmasse, og der er taget hensyn til stedets arkitektur og historie."* Tilbygningen er ikke blevet opført.

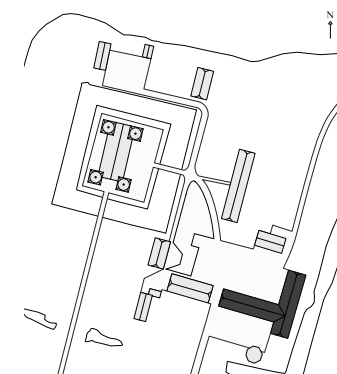
Endvidere har skolens daværende tilknyttede arkitekt, Steffen Søndergaard, i 2010 lavet et skitseudkast til en helhedsplan for Engelsholm Højskole. Her foreslår han en tilbygning til avlsgården, hvor køkken, spisesal, værelser og pedelfaciliteter flyttes ud af slottet, samt en række restaureringsarbejder af det øvrige anlæg. Forslaget er ikke realiseret, hverken tilbygning eller restaurering. Forstander Jakob Bønderup ønsker at der forsat er mulighed for at bo og spise

på slottet, da det netop er noget af det særlige ved Engelsholm Højskole, at man lever i slottet.

Afgangsupgaven tager udgangspunkt i eksisterende behov og ønsker om en ny tilbygning til musikundervisning og koncert, samt flere elevværelser, men er selvstændigt formuleret til afgangsprogrammet.

Bygning 1 - Avlsbygning

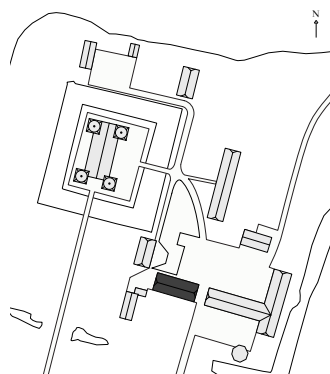
BBR-nummer:	630-28417-6
Fredningsstatus:	Ingen fredningsstatus
Opførelsesår:	1737
Ejerforhold:	Selvejende Institution, Engelsholm Højskole
Anvendelse:	Værksteder til billedkunst, keramik og glas
Antal etager:	1
Bebygget areal:	690
Totalt bygningsareal:	690
Opførelsesår:	1737
Ombygningsår:	1968
Tagdækning:	Tegl
Ydervæg:	Teglsten og kampesten
Zone:	Landzone
Arkitekt:	Ukendt

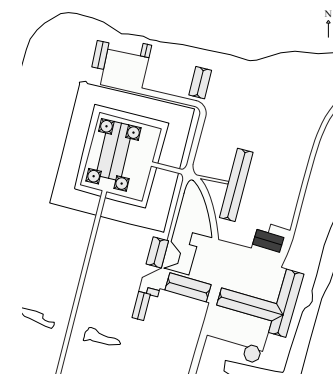
Bygning 2 - Fæstalden

BBR-nummer:	630-28417-9
Fredningsstatus:	Ingen fredningsstatus
Opførelsesår:	1985
Ejerforhold:	Selvejende Institution, Engelsholm Højskole
Anvendelse:	Elevboliger
Antal etager:	1
Bebygget areal:	237
Totalt bygningsareal:	237
Opførelsesår:	1985
Tagdækning:	Tegl
Ydervæg:	Teglsten
Zone:	Landzone
Arkitekt:	Kresten Andresen

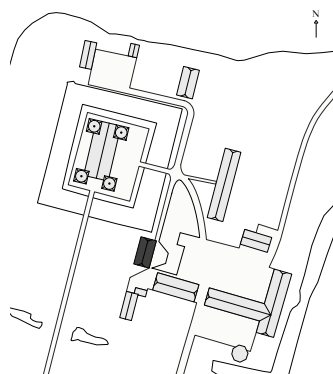
Bygning 3 - Stuehus

BBR-nummer:	630-28417-5
Fredningsstatus:	Ingen fredningsstatus
Opførelsesår:	1932
Ejerforhold:	Selvejende Institution, Engelsholm Højskole
Anvendelse:	Elev- og læreboliger
Antal etager:	1
Bebygget areal:	132
Totalt bygningsareal:	132
Opførelsesår:	1932
Tagdækning:	Tegl
Ydervæg:	Teglsten
Zone:	Landzone
Arkitekt:	Opført af lokale murermestre efter godkendte tegninger

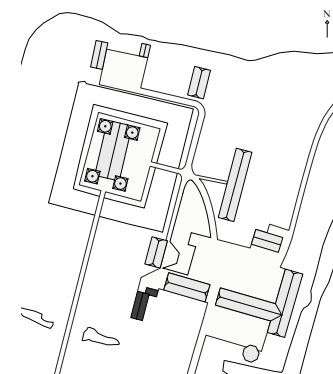
Bygning 4 - Stalden

BBR-nummer:	630-28417-2
Fredningsstatus:	Ingen fredningsstatus
Opførelsesår:	1737
Ejerforhold:	Selvejende Institution, Engelsholm Højskole
Anvendelse:	Etageboligbebyggelse, lærebolig
Antal etager:	1
Bebygget areal:	117
Totalt bygningsareal:	117
Opførelsesår:	1737
Ombygningsår:	1972
Tagdækning:	Stråtag
Ydervæg:	Teglsten
Zone:	Landzone
Arkitekt:	Ukendt

Bygning 5 - Orangeriet

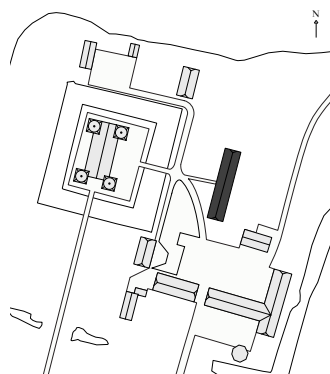
BBR-nummer:	630-28417-7
Fredningsstatus:	Ingen fredningsstatus
Opførelsesår:	2002
Ejerforhold:	Selvejende Institution, Engelsholm Højskole
Anvendelse:	Undervisningslokale til foto og VJ
Ejendomsnummer:	28417
Bebygget areal:	48
Tagdækning:	Tegl
Ydervæg:	Plademateriale
Zone:	Landzone
Arkitekt:	Steffen Søndergård

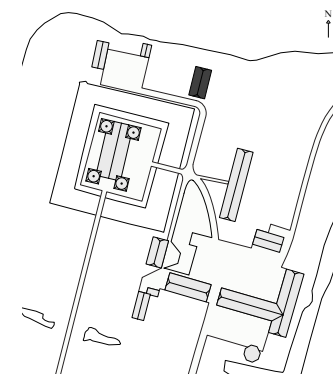
Bygning 6 - Laden

BBR-nummer:	630-28417-4
Fredningsstatus:	Ingen fredningsstatus
Opførelsesår:	1957
Ejerforhold:	Selvejende Institution, Engelsholm Højskole
Anvendelse:	Undervisningslokaler til sangskrivning og elektronisk musik, samt smykkedesign
Antal etager:	1
Bebygget areal:	321
Totalt bygningsareal:	321
Opførelsesår:	1957
Ombygningsår:	1985
Tagdækning:	Stråtag
Ydervæg:	Letbeton (lette bloksten, gasbeton)
Zone:	Landzone
Arkitekt:	Jørgen Andresen

Bygning 7 - Mejeriet

BBR-nummer:	630-28417-12
Fredningsstatus:	Ingen fredningsstatus
Opførelsesår:	2006
Ejerforhold:	Selvejende Institution, Engelsholm Højskole
Anvendelse:	Forstanderbolig
Antal etager:	1
Bebygget areal:	126
Totalt bygningsareal:	126
Opførelsesår:	2006
Tagdækning:	Stråtag
Ydervæg:	Teglsten
Zone:	Landzone
Arkitekt:	Steffen Søndergaard

Bygning 8 - Slottet

BBR-nummer:	630-28417-1
Fredningsstatus:	Fredet
Opførelsesår:	1593
Ejerforhold:	Selvejende institution, Engelsholm Højskole
Anvendelse:	Foredragssal, køkken, spisesal, elevværelser, læreværelse, bibliotek, opholdsstue, administration
Kommune:	Vejle
Adresse:	Engelsholmvej 6 B, 7182 Bredsten
Ejendomsnummer:	28417
Antal etager:	2
Bebygget areal:	540
Totalt bygningsareal:	1044
Opførelsesår:	1593
Ombygningsår:	1952
Tagdækning:	Tegl
Ydervæg:	Teglsten
Zone:	Landzone
Objekt:	Hovedbygning
Fredningsstatus:	Fredet og tinglyst bevaringsdeklaration
Aktuel status:	Aktiv
Komplekstype:	Herregård
Omfang:	Hovedbygningen, 1592-93
Bebyggelsestype:	Fritliggende ejendom - Herregård
Arkitekt:	Sansynligvis Hans van Steenwinckel eller Hercules von Oberberg, ombygget ca. 1740)

PROGRAM
Sommerafgang 2015

Annemie Sandahl Pedersen
Stud 3866

Det Kongelige Danske Kunstakademis
Skoler for Arkitektur, Design og
Konservering

Kulturarv Transformation Restaurering

Vejledere:
Charlie Steenberg
Nicolai Bo Andersen
Christoffer Harlang